

een sociale geschiedenis te zijn die voortbouwde op theorieën (zowel de klassieke theorieën van Émile Durkheim en Max Weber als moderne theorieën van Michel Foucault en Pierre Bourdieu) (p. 10, deel I), ontbreekt deze doelstelling in het tweede deel. Burke noemt zijdelings wel belangrijke theoretici op het gebied van de (historische) kennissociologie (Karl Mannheim, Michel Foucault, Londa Schiebinger, Lorraine Daston) maar gaat niet met hen in dialoog. Meer recente ideeën over de cultuurgeschiedenis van kennis, zoals van Philipp Sarasin of Nancy Tuana, laat hij buiten beschouwing. Bovendien blijft zijn interpretatie van kennis uiteindelijk dicht bij de wetenschap en instituties als universiteiten, archieven, bibliotheken, musea, denktanks, tijdschriften en gezelschappen. Daarmee komt zijn meer antropologische methode, zoals we die uit zijn andere werk kennen, hier niet tot zijn recht. De comparatieve benadering van Burke, en zijn grote kennis van gebieden buiten Europa, met name Latijns-Amerika, is een pluspunt, hoewel deze tot niet meer leidt dan een interessant voorbeeld hier en daar. Daar waar Burke verbanden legt tussen heden en verleden, leidt dat slechts tot zeer algemene observaties, zoals zijn vermoeden dat het papieren boek zal blijven bestaan of dat academische specialisatie en interdisciplinaire samenwerking hand in hand gaan. Al met al jammer dat een boek over zo'n mooi thema zo weinig analyse bevat.

Willemijn Ruberg
Universiteit Utrecht

Gert Oostindie, *Postcolonial Netherlands. Sixty-five years of forgetting, commemorating, silencing* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2011), 288 p. ISBN 9789089643537.

Ulbe Bosma, Jan Lucassen & Gert Oostindie, *Postcolonial Migrants and Identity Politics. Europe, Russia, Japan and the United States in Comparison* (New York – Oxford: Berghahn Books, 2012), 260 p. ISBN 978-0-85745-327-3.

Postcolonial migration has recently been subject to intense research. In 2010, Gert Oostindie, Professor of History at Leiden University and director of the Royal Netherlands Institute of Linguistics and Anthropology in Leiden, published a Dutch book on Postcolonial Netherlands, which was translated into English in the subsequent year. In this widely praised monograph, Oostindie investigates the position of postcolonial migrants in the Netherlands. He analyzes both the hard side – the right to travel to and take up residence in the Netherlands and to enjoy the same rights as established citizens – and the soft side, i.e. identity and culture. Oostindie introduces the notion of ‘postcolonial bonus’: the individual and collective advantages of migrants from the (former) colonies over other non-Western migrants. He argues that this bonus is gradually evaporating.

Oostindie approaches the subject from a very broad perspective, including the history of migrants associations, transnational contact, individual identities, and political participation. His most compelling chapters regard to the history of postcolonial memory and the role of postcolonial migrants in claiming their position in the national (colonial) past. Over the last decades, various groups have received a place in the country's history. The Dutch-Indian repatriates' demands for recognition of

their war traumas resulted in compensation payments (Het Gebaar) in 2001. The Moluccans' complicated integration initially resulted in hijackings and hostages, but was resolved by, inter alia, the Moluccan Historical Museum in Utrecht in 1990. The West-Indian migrants also established several monuments commemorating slavery and, for instance, the Surinamese anti-colonial militant and resistance fighter Anton de Kom. This battle for recognition keeps feeding the discussion about the Dutch colonial legacy, as the celebration of the 400th anniversary of the foundation of the VOC in 1602 has illustrated. Yet, the transformation of the Van Heutsz monument in Amsterdam shows that the Dutch have largely come to terms with their colonial past, certainly when we compare the situation with other former metropolises.

Oostindie devotes a chapter on this international comparison, but also co-edited, together with Ulbe Bosma and Jan Lucassen (both from the IISH and the VU), a volume on postcolonial migrants in France, Britain, the Netherlands, Portugal, Russia, Japan, and the United States. This book includes an extensive and very useful introduction and elaborates on similar issues as Oostindie's monograph: migration movements, settlement processes, host countries' responses, postcolonial and diaspora identities, cultural heritage, etc.

The volume's biggest challenge is the inclusion of American, Japanese, and Russian expansionism. It leads to intellectual debate, which is praiseworthy, but may also be a weakness since it underestimates a number of big differences with European overseas empires. Japan started its colonization efforts in the 1870s, for instance in Korea, but most of its 6.2 million repatriates (by 1950) came from China, Manchuria, and other territories that Japan had occupied for only a decade or less. Moreover, the defeat in WWII resulted in a host society that fundamentally differed from Western Europe after decolonization. The editors compare this to the German case, unfortunately only in the introduction and not in a separate chapter, but one may wonder if the *Sudetendeutsche* and other *Heimatvertriebene* may be considered as postcolonial immigrants. The small chapter on Russia raises similar questions. The fall of the Soviet Union forms a different context, less than a generation ago, and thus barely comparable to the decolonization after WWII. The author does not question differences or similarities between migrants from Chechnya (part of Russia) and Georgia (a foreign country). Neither does she reflect on imperial identities in the Soviet Union, which were much better developed than in other modern empires following Stalin's centralized identity policy.

Differences in colonial policy may indeed seem a key element in explaining differences between receiving states. The editors conclude that 'there is not an unambiguous historical connection between postcolonial migration, degrees of multiculturalism, and hence openness to identity politics (p. 19).' Yet, the – somehow too polarized – juxtaposition between the extensive use of indirect rule in the British Empire and the importance of *assimilation* and *association* in the French colonies may account for different susceptibility to multiculturalism in Paris and London. Likewise, the high extent of segregation in the Belgian Congo may explain the lack of a significant post-colonial migration in Belgium.

Both books are landmarks in the historical research on postcolonial migration and will definitely trigger new research. On the Belgian case, for instance. Is the immigration of Congolese, which grew significantly after 1990, still related to a postcolonial bonus or should we compare postcolonial migration (Congolese in Belgium) to other movements (Congolese in France and the U.S.)? To what extent has the lack of Congo-

lese migrants led to a different Belgian relationship with its postcolonial past? Indeed, this shows that the concept of postcolonial migration deserves more attention and the authors should be praised for launching the debate.

Idesbald Goddeeris

KU Leuven

John Jansen van Galen, *Afscheid van de koloniën. Het Nederlandse dekolonisatiebeleid, 1942-2012* (Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Atlas Contact, 2013), 608 p. ISBN 978-90-254-3530-1

Afscheid van de koloniën is een ambitieus boek. Voor het eerst zijn de dekolonisaties van de Nederlandse overzeese bezittingen in één vergelijkend verband onderwerp van onderzoek. Het moeizame en conflictueuze ‘loslaten’ van Indonesië en het hardnekkig vasthouden aan Nieuw-Guinea vormen een heel ander verhaal dan het overhaaste ‘laten gaan’ van Suriname. Op hun beurt kennen de (voormalige) Antillen weer een eigen geschiedenis, die op het eerste oog op weinig raakvlakken vertoont met die van de andere voormalige Rijksdelen.

Het perspectief dat Jansen van Galen hanteert als hij het over de Nederlandse dekolonisatie in Oost én West heeft, is dat van de Nederlandse regering, beleidsmakers en politiek. Ankerpunt is de (zich historisch toegeëigende) legitimiteit en soevereiniteit van Nederland in de overzeese gebiedsdelen. De op 6 december 1942 in Londen uitgesproken radiorede van koningin Wilhelmina legt de basis en zet de toon voor de naoorlogse stappen, debatten en conflicten op het gebied van de dekolonisatie. De koningin belooft en hoopt dat de onderscheidene rijksdelen na de oorlog op basis van vrijwilligheid op gelijkwaardiger voet komen te staan dan tot dusverre. “Ik stel mij voor, zonder vooruit te lopen op de adviezen der rijksconferentie, dat zij zich richten zullen op een Rijksverband, waarin Nederland, Indonesië, Suriname en Curaçao te zamen deel zullen hebben, terwijl zij ieder op zichzelf de eigen, inwendige aangelegenheden in zelfstandigheid en steunend op eigen kracht, doch met den wil elkander bij te staan, zullen behartigen.” In tegenstelling tot historici die de radiorede min of meer bagatelliseren, luidt deze voor Jansen van Galen onomwonden het begin van het einde van het Nederlands kolonialisme in (p. 29).

Jansen van Galen gaat allereerst uitgebreid in op de voorgeschiedenis van de kolonisaties die Nederland vanaf de zeventiende eeuw in beide hemisferen implementeert. In die lange geschiedenis tekenen zich duidelijk verschillen af tussen beleid en gehanteerde methodes in Oost en West. Mede als gevolg daarvan zien we in de eerste helft van de twintigste eeuw in Nederlands-Indië een beleid van ‘associatie’ te midden van een aan kracht winnende nationalistische beweging, terwijl in Suriname en op de Antillen vooral een politiek van ‘assimilatie’ wordt beleden, die tevens als een rem op nationalistische tendensen werkt.

Dat Nederland na de Tweede Wereldoorlog verschillende scenario’s hanteert ten aanzien van Indonesië, Suriname en de Antillen heeft volgens Jansen van Galen vervolgens te maken met enerzijds veranderde opvattingen over kolonialisme en dekolonisatie vanaf 1945; met de – veranderende – politieke en economische belangen van Nederland; en met de verschillende percepties met betrekking tot ‘Oost’ en ‘West’. Anderzijds en in wisselwerking met de opstelling van het moederland laten de voor-